

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
 Articolele nefrancate nu se
 primesc.
 Manuscrisurile nu se returnează.
INSERATE
 se primesc la Administrațiune în
 Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
 în Viena: la M. Dukas Nachr.,
 Max. Augenthaler & Emeric Les-
 ser., Heinrich Sobalek, A. Op-
 pelik Nachr., Anton Oppalik.
 în Budapesta: la A. V. Gold-
 berger, Ekstein Bernat, Julius
 Leopold (VII. Erzsebet-körnt.).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
 rie garmond pe o coloană 10
 bani pentru o publicare. Pu-
 blicări mai dese după tarifar
 și învoială. — RECLAME pe
 pagina 2-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXVIII.

Nr. 241.

Brașov, Miercuri 2 (15) Noemvrie

1905.

„GAZETA” ieșe în de-șere și
 Abonamente pentru Austria-Ungaria
 Pe un an 24 cor., pe șase luni
 12 cor., pe trei luni 6 cor.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 M-ri de Duminică 8 fr. pe an.
 Se primumără la toate ofi-
 cialele postale din țară și din
 afară și la d-nii colectorii.
 Abonamentul pentru Brașov
 Administrațiunea, Piața mare,
 Târgul Inului Nr. 30. otagiul
 L.: Pe un an 20 cor., pe șase
 luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
 Cu dusul în casă: Pe un an
 24 cor., pe șase luni 12 cor.,
 pe trei luni 6 cor. — Un esem-
 pliar 10 bani. — Atât abona-
 mentele cât și inserțiunile
 sunt a se plăti înainte.

Cestiunea slavă și cea maghiară în Austro-Ungaria.

(st.) Mișcarea de disoluțiune ce se observă în Austro-Ungaria, a produs la mulți observatori impresia, că și acest imperiu s'ar pute cu drept cuvânt caracteriza cu cuvintele „omul bolnav”, care epitet i-se dă de mult imperiului otoman. Și observatorii cercetază cauzele, cari produc efectul și unii dic așa, alții așa.

În revista „Zeitfragen” din Berlin nr. 44, cineva ocupându-se cu criza din Austro-Ungaria susține, că rădăcina rului nu este a se căuta în frecările „ceho-germane”, ci în cestiunea ungară.

Părerile acestea relevate de Dr. Gustav Benischke în numărul 46 al aceleiași reviste, sunt apreciate ca nejuste și inspirate de interesele de partid ale social-creștinilor din Viena. Benischke este tocmai de părere contrară și invocă în sprijinul ei unele momente, cari ofer destul interes pentru a merita să fie ascultate.

Slavismul — dice B. — înainteză aliat cu guvernul și unde Germanii se află în lupta împotriva acestui curent — acolo nici social-creștinii, nici social-democrații nu pot să prospereze.

Rul principal este tendința diferitelor popore slave de a supune germanismul și a face din Austria un stat federalist, căutând fie-care din aceste popore a-și face un cuibușor, cum și-au făcut și Maghiarii în Ungaria.

Lupta acosta din Austria este tot-odată și una din cauzele avansării Maghiarilor, cărora nimic nu li-se mai denegă. Împăratul a mers așa departe în indulgența sa, încât a refuzat primirea femeilor săsesci, cari au solicitat o audiență pentru a cere păstrarea numelor săsesci de localități.

Intru cât privește partea economică și politică a cestiunii, Maghiarii au putut să-și urce postulatele așa de mult, numai fiind-că Germanii istoviți în lupta națională cu Slavii, n'au putut să le țină piept.

De două decenii își dau silința Germanii să dea o altă formă pactului între Austria și Ungaria. Ei bine, ei n'au putut să facă nimica, fiind-că Cehii și Polonii le săriau mereu în costă, punându-se în soldul guvernului de pe timpuri, în schimbul unor concesiuni naționale. Și guvernele par-că erau jurate, dela 1867 încôce, tôte voiau menținerea pactului cu ori-ce preț.

Prin atitudine ostilă a popórelor slave, mânilor Germanilor au fost legate în tôte luptele, ce le-au avut cu Maghiarii, atât la Lechfeld, cât și lângă Laitha. La 1867 a încetat lupta. Monarchul iubitor de pace a creșut, că va pute câștiga pe Maghiari prin concesiuni neconținute. O greșală fatală acosta nu numai pentru Austria, ci și pentru Ungaria și mai ales pentru casa domnitore.

Pericolul slav este și mai mare și mai iminent, și nu numai din motivele acestea este mai important, ci și din motivul, că decă s'ar pute odată înlătura, atunci trufia Maghiarilor s'ar pute înfrânge foarte curând. Față cu postulata Ungariei, Austria n'ar avé decât să observe o atitudine pasivă, adevă să nu plătescă nimica pentru ea. În scurt timp s'ar vedé, că e incapabilă de a mai purta lupta contra Austriei și Corónei. Decă s'ar face separația vamală, Ungaria s'ar ineca în seul său, căci n'ar mai avé de bușeu pentru unica bogăție ce o posedă în produsele agricole.

Autorul susține mai departe, că interesul social-creștinilor este a preșenta raporturile între chestia slavă și maghiară tocmai invers, deórece acțiunea de defensivă antislavă a

Germanilor împiedecă cucerirea de teren pe sēma social-creștinilor, ér pe de altă parte social-creștinii sunt supărați pe Maghiari, fiind-că numai ei au fost aceia, cari au împiedecat confirmarea lui Dr. Lueger în scaunul de primar, și tot Maghiarii nu-l lasă să ajungă ministru președinte.

Decă or fi avēnd social-creștinii dreptate, ori Germanii naționali, când susțin prioritatea cestiunii maghiare — ori a celei slave, credem că pentru monarchie este de puțină importanță. Mult mai gravă este însă observația amintită la început, anume, că ómenii au început să vorbescă despre acosta monarchie, ca de „omul bolnav”, bunăórá cum vorbesc de imperiul otoman.

Un ministeriu de concentrațiune conservator-junimist. »Romänischer Lloyd« publică în numărul său de ađi următoarea scire: În cercurile junimiste se asigură, că președintele consiliului român de ministri G. Gr. Cantacuzino a adus d-lui P.P. Carp șeful grupărei junimiste. La cunoștință prin unul dintre fii săi, că ar fi apocreat să între în tratări cu dēnsul pentru formarea unui ministeriu de concentrațiune.

Ministrul Lukacs despre maghiarizarea învățământului poporal

Duminecă, 12 Noemvrie, ministrul ungaresc de culte și instrucțiune publică și-a ținut discursul program în Reduta din Buda, ca candidat al cercului II. electoral din Budapesta. Vom da din acest discurs-program partea privitoare la politica ministrului pe terenul învățământului poporal, în care a făcut mărturisiri interesante.

Partea acosta a discursului și-a început-o declarând, că și-a însușit întru tôte proiectul de lege despre instrucțiune poporală al lui Berzeviczy, cu unele modificări.

Anume, va introduce învățământul gratuit, deórece nu se póte concorda obligamentul taxelor școlare cu obligativi-

tatea învățământului. Cele trei milioane coróne, ce se percep ca taxă de învățământ din partea susțitorilor de școle, împiedecă tocmai clasele mai șerace ale populațiunii a-și da copiii la școală. Introducēndu-se învățământul gratuit statul va trebui să rebo-nifice pe susțitorii de școle cu 2,710,000 coróne. Tôte cheltueile nouelor școle de stat vor face 4,500,000 cor., pe timp de dece ani, în care timp nouele școle de stat vor fi organizate.

Ministrul declară apoi, că el este adevrent neclintit al politicei naționale. Dovadă despre acosta este faptul, că în cestiunea învățământului în direcție națională și în cauza validității eficace a limbii de stat maghiare în școlele cu limbă de propunere nemaghiară și în preparandiile nemaghiare, și-a luat curagiul a veni cu măsurii atât de eficace, ca și cari guvernele anterioare, cari dispuneau de mari majorități, n'au aflat oportun a veni și încerca. Și contra mea, ministrul antipatriotic, o biserică naționalistă de mare vađă, a ridicat plāngeră la forul cel mai înalt, la Regele nostru, — și acest rege maghiar, a cărui bunătate față de noi și ale cărui sentimente constituționale le trag la îndoială elemente fără judecată, va da cu vântul său regal o dovadă, că cultura națională maghiară este un sanctuar de care nimeni să nu se atingă cu mână profana.

De altfel, ca să reviu la ordonanțele mele pentru limba maghiară, trebuie să spun cu regret, că s'au ridicat contra lor plāngeră din parte naționalistă. Aceste ordonante nu ating nici măcar cu degetul drepturile garantate limbii materne în legile noastre(?). Ele nu conțin nici urma relei porniri contra naționalităților(?), ele vorbesc în tonul dragostei frățești către compatrioții de altă limbă. Dér s'ar pute afla jurisconsult, învățat și înțelept de stat, séu cetățēn de rind, care să cuteze a trage la îndoială îndreptățirea, că limba națiunii, a statului, trebuie s'o cunoșcă fie-care cetățēn și că interesul direct, condiția cea mai esențială a fericirii concetățenilor de limbă nemaghiară este, să vorbescă în limba statului, limba contactului public? E de datorie fie-cărui cetățēn al patriei, să fie părtaș la cultura națională unitară maghiară.

Nu numai că mărturisesc principiile acestea, ci în decursul scurtei guvernări de până acum, le-am și ridicat la valóre practică.

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

De la Paris până în Ungaria cu balonul.

Să plecă din Paris pe la órele 4 după amiađi, și a doua ói pe la órele 10 să ajungă în Ungaria, étă recordul cel mai recent!

Călătoria acosta au făcut-o doi francesi cu balonul în óiua de 15 Octomvrie anul curent.

Se scie, că pentru nenorocții din Calabria, cari prin teribilul cutremur de pământ au rămas fără acoperemēt, s'a pornit o acțiune caritativă în tôte țerile civilizate.

Comitetul din Paris instituit cu scop de a aduna bani pentru Calabria, la 15 Octomvrie a aranjat o ascensiune de 15 balóne, cu concursul aero-clubului din capitala Franței, care a pus tot-odată și un premiu pentru aeronauții, cari vor face cursa cea mai mare aeriană.

Nu numai pornirea caritativă, de a contribui cu obolul lor la alinarea suferințelor, ci și curiositatea de a vedé ra-

rul spectacol, a produs o aglomerație enormă în grădinile Tuileriilor la ora fixată pentru ascensiune.

Balonul „La Kabylie” botezat așa după numele unei zone muntóse de pe costa Algeriei și avēnd în nacella sa pe Jacques Faure însoțit de contele Rozan, înălțându-se în aer la 4 óre p. m., a debarcat a doua ói înainte de amiađi în Ungaria de nord, parcurgēnd în 18 óre o distanță de 1400 kilometri, va să dică în termen mediu ceva peste 77 km. pe óră, mai repede de cât ori-ce tren accelerat de pe la noi. Pentru a-se întórce de la Kirchdrauf, locul descensiunii, la Paris, pe linia ferată, luând trenurile cele mai repedă, le-a trebuit îndrășneților aeronauții nu mai puțin de 42 óre. Pilotul balonului »La Kabylie«, d. Jacques Faure publică în numărul de la 4 Noemvrie al revistei „L'illustration” câteva detaluri asupra cursei aeriene, ce a făcut, pe cari le găsim destul de interesante spre a le comunica în resumat și cetitorilor noștri:

Jacques Faure, după ce face o mică descriere a ascensiunii cu ajutorul aerostierilor de la regimentul I de geniu puși la dispoziția lui din partea ministerului de

résboiului, spune, că aglomerația era așa de mare, în cât i-a fost imposibil a străbate până la portarul Tuileriilor, unde își lăsase mantaua, așa că a trebuit să plece fără ea. Străngerii de mână, strigăte: »La revedere«, »Să vă feriți de mare«. Strigățul acesta fú adresat de către un amic cu numele Tollander de Balsch, care s'a scaldat nu de mult, fără să vré, cădēnd cu balonul în Zuidersee. Apoi continuă:

Suntem în aer. Spectacol neuitat. Mulțimea acopere Tuileriile, place de Concorde și o parte din Champs Elysées... Imposibil a descrie senzațiunea extraordinară a aeronautului dus de un vânt violent. El este calmul în tempestate, imobilis în mobilis. Inclinat asupra marginei nacellei, un fel de balcon aerian, care merge cu repeđiciune fantastică, el vede defilānd pe dinaintea ochilor săi uimiți: orașe, păduri și munți.

Jos vijelie. Vântul suflă turbat, făcēnd un vuiet abominabil prin păduri. Noi... în coșul fragil de nuiele într'o liniște absolută, avēnd senzațiunea unei siguranțe desevirșite.

Nacella noastră e echipată pentru cursă cu 7—8 kgr. mai ușorā de cât de

obiceiū și e mai mică de cât alte nacelle așa că sacii de lest*) o umplu de jumătate. Amēndoi suntem hotărâți a câștiga premiul. E vorba să mergem repede și mult.

La 2700 metri tempestate de ghiață și ninsóre. Nacella și balonul sunt literalmente încrustate de promorócă, ér termometrul arată 14—15 centigrade sub zero.

Cătră mieđul nopții vântul își redubleză violența. N rii se împrăscie și noi vedem lumina pe pământ și stēua polară pe cer. Putem constata, că direcția ce am luat-o merge spre ost. După mieđul nopții cerul se inseninēză, pământul se acopere de un strat de nori. Plutim în aer pe lună splendidă. Din timp în timp se limpedesce și în jos și recunóscem orașele München, Linz, Viena, legate între olaltă cu o panglică strălucitoare argintie, Dunărea, cei mai frumoși fluviu al Europei, al cărui curs îl vedem de la înălțimea de 3000 metri.

La órele 5 începe a se face óiua, ér

*) Lest = ori-ce materie grea cu ca o se așterne fundul unei corăbi sau al nacellei de balon pentru a le șină în e hilibru.

Ministrul a vorbit apoi despre *preparandii și învățătorii* confesionali. Spune că tendința principală a guvernului va fi a crea un corp de învățători culti și în-suflețiți pentru misiunea lor. Va lăsa intacte raporturile de drept ale susținatorilor de preparandii, însă va ridica nivelul cu-alficării învățătorilor la gradul, ca *prin eualificatiunea exclusivă de stat* să garanteze interesele mari de stat și sociale, ce se lăgă de învățământul popular.

Ma amintim, că Lukacs și-a început discursul dîcînd, că guvernul-Fejervary a adus un program militar, care întrunesc toate cerințele pentru a-se începe pe basa lui negocierile de descurcare. Guvernul a mai sporit marile succese naționale obținute de Tisza prin aceea, că pe teritoriul Ungariei instrucția feciorilor se nu se face ca până acum în limba lor maternă, ci în limba maghiară, decă feciorii cunosc cât de cât limba acésta. Etă așa-dér, că guvernul-Fejervary a adus maghiarisarea *instrucției militare și a limbii de regiment.*

Crisa.

Diua de Duminecă a fost și excepțional sgomotósă în manifestațiunile politice interne. Vom schița aici pe scurt evenimentele:

Ce s'a întemplat la Viena.

Miniștrii Lanyi și Fejervary au ținut Duminecă un sfat comun cu Goluchowski, Pitreich, Burian, Gautsch și Bylandt-Rheidt — *în cestiunea emblemelor.* Nu se scie ce au hotărît.

Correspondentul unui diar budapestan crede a scie, că în cercurile curții nu s'ar face nici o obiecțiune cu privire la demisionarea guvernului Fejervary. Se așteptă numai timpul potrivit pentru acésta. Ba se svonesce, că Fejervary și-ar fi dat dimisia și că Monarchul i-ar fi primit-o. Credem, că acésta este mai mult o dorință a celor din coaliție, cari s'au săturat pe semne de așteptarea cea lungă și secă și loresc a-se vedé odată la cărmă.

Apponyi huiduit.

A pățit'o trufașul grof maghiar *Apponyi.* Duminecă s'a dus cu fostul ministru *Wlassics* la Cinci-biserici, ca să participe la adunarea populară de acolo aranjată pentru a-se manifesta contra guvernului. În societatea lor erau mai mulți leputați independiști.

Încă des de dimineță mii de socialiști și muncitori dela minele din împrejurime, s'au adunat în oraș și s'au postat în fața gărei. Erau cam 10,000. Înainte încă de a sosi trenul, socialiștii au aranjat o mare demonstrațiune în contra coalițiunei. Socialiștii se postară înaintea vilei-Wlassics, le unde strigau vorbe insultătoare cătră

tabăra independiștilor. Mai multe deputațiuni de ale acestora au fost impedeate a-se apropia de gară, i-au atacat cu pietrii și ciomege.

Intr'aceea sosi banderiuul de călăreți (200.) Căii sperîndu-se de mulțime și de strigătele turburătorilor, au dat năvală asupra mulțimei. Socialiștii folosindu-se de momentul acesta s'au înarmat cu bolovanii și a început să-i svirle asupra independiștilor, pe cari apoi i-au atacat și cu ciomege. Socialiștii au făcut us și de revolvere și în acésta învălmășală gróznică măestrul-croitor *Stefan Kovacs* a fost isbit de un glonț, drept în frunte.

Situațiunea era astfel foarte primejdiosă, încât căpitanul poliției a chemat ajutor militar. Au fost trimise la fața locului 2 companii din regim. de infanterie 40 și un escadron de husari, cari alergară la gară tocmai pe când trenul, care aducea pe *Apponyi* și soți, intra în gară.

Contele *Apponyi* intră în sala de așteptare, unde căpitanul poliției li declară, că nu pôte garanta de siguranța vieții lui, decă se va începe intrarea în oraș. *Apponyi*, cu toate acestea, hotărî să intre în oraș și eși pe locul de dinaintea gării. În dată ce socialiștii vădură figura lui *Apponyi*, începură se arunce cu bolovanii asupra gărei între strigăte sêlbatice, și s'au imbulțit cu forța în strada gărei între mulțimea independiștilor, cari ocupau cele două părți ale drumului. Din toate părțile sburau bolovanii asupra banderiuului și a cortegiului. În toate părțile bătăi. Poliția cu sabia scósă alergă să facă ordine, însă pe când sosi, mulți koșuthiști aveau capetele sparte.

La mai multe puncte ale stradei se audiră pușcături de revolver. Polițiștii lovind cu sabia, își făceau loc înainte, însă n'au putut pune mâna decăt pe câțiva socialiști. Militia stetea încă neactivă lângă gară. *Apponyi*, care sta în trăsura alături de contele *Benyovszki*, era luat la țință de socialiști. Deodată o piatră căt pumnul isbi în trăsura și nimeri în obraz pe contele *Benyovszki*; altă piatră a nimerit în cap pe vizitiu, care ameu și avea fața plină de sânge.

Ceilalți deputați sosiră norocoși la hotelul *Nador*, grație intervenției husarilor și a infanteriei. Banderiuul călăreților avea un aspect trist, căci se descompuse total și numai astfel împrașciat a putut să participe la retragerea festivă.

Restul s'a petrecut mai domol, tot așa adunarea, în care s'au ținut discursuri de *Apponyi* și *Wlassics* și s'a protestat contra ne mai pomenitului atac al socialiștilor guvernului.

Instalarea fișpanului din Cașovia.

Din *Cașovia* se anunță, că erî s'a făcut acolo instalarea noului fișpan al orașului, *Francisc Pongracz*. La adunare au participat

numai patru persoane. Erî s'a ținut adecă adunarea generală a municipiului *Cașovia* sub presiunea primarului *Münszter T.* După deschiderea adunarea a enunțat prin hotărîre, că pornesce cercetare disciplinară în contra primarului și a protonotarului, de-orece au dat intrare în curtea casei orașului gendarmeriei și au lucrat pe o mână cu fișpanul. A mai hotărît, ca să suspende pe primar din post, și a ales imediat ca locțiitor de primar pe *Dr. Stefan Maleter*. Acesta a depus imediat jurămîntul și a ocupat scaunul presidial. A mai decis adunarea să nu instaleze pe noul fișpan. Președintele a închis adunarea și membrii municipali s'au îndepărtat.

Ce să veți însă. După toate acestea fișpanul nou numit *Pongracz*, împreună cu primarul suspendat, cu protonotarul, fișcalul și un membru al comisiei municipale au intrat în sala adunării și aici, în prezența celor patru persoane amintite, a depus jurămîntul.

Mare mulțime de popor aștepta pe stradă eșirea fișpanului dela primărie, ca să-l linșeze. S'au luat însă de bună vreme măsuri pentru siguranța persoanei lui, — așa că fișpanul a putut să mîrgă la locuința sa sub scutul gendarmeriei și al unui escadron de husari.

Apponyi despre programul guvernului.

Contele *Albert Apponyi* a ținut Sâmbătă un mare discurs politic în *Buda-vechie* din incidentul candidaturii independiștilor *Dr. Keszi* în cercul electoral *Buda-veche*. Vorbind despre programul guvernului, *Apponyi* a diș între altele:

— Intregul program este străbătut de spirit austriac; el urmăresce politica economică austriacă, interesele militarismului austriac și în loc de creșterea puterii regesci maghiare constituționale, servesce omnipotența puterii imperiale absolute austriace...

Constituirea de partid a opoziției coaliate în Brașov.

Diarul »*Brassói Hirlep*« aduce în ediție separată o dare de sémă asupra adunării alegătorilor maghiari din orașul și comitatul Brașov, ținută Duminecă, în 12 l. c. în sala de la hotelul central.

După cum vedem din numita fôie, convocarea s'a hotărît în cerc restrins la 9 l. c. când s'a aflat din foile din *Buda-pesta*, că fișpanul comitatului Brașov sprijinesce partidul progresist.

Socialiștii în număr de 50—60 au cerut să fie admiși a intra, poliția însă li-a refuzat intrarea, pe motiv că la adunarea numai alegătorii pot lua parte. Aranjorii s'au învoit să intre 4 înși ca ascultători, ceilalți s'au îndepărtat. În sală erau — spune »*Br. H.*« — vre-o 600 persoane. Adunarea a fost deschisă de d-l *Dr. Zakarias Janos*, avocat și deputat, care a fost ales președinte. Pentru scrierea procesului verbal d-l *Zakarias* a rugat pe d. *Szele Bela*, ér pentru verificare pe d-nii *Török Iozsef* (*Cernatu*), *Bandi Vazul* (director la gimnasiul catolic) și *Antal Janos*.

Președintele presentă un proiect de rezoluțiune, în care se enunță constituirea opoziției coaliate în orașul comit. Brașov, alegîndu-se un comitet de 100.— Proiectul s'a primit cu unanimitate, după ce a luat cuvîntul și *Dr. Ferenczy*, deputatul din *Nagyajta*.

Advocatul *Dr. Kozma Miklos* din *Satulung* presentă un proiect de rezoluțiune prin care se enunță aprobarea programului cuprins în proiectul de adresă al coalițiunei, se votéză încredere opoziției coaliate și se trimite o telegramă de felicitare lui *Kossuth Ferencz*. Se primesce.

D-l *Dr. Tutsek Géza* a presentat proiectul de rezoluțiune referitor la guvernul *Fejervary*, care se declară ca ilegal și usurpator, dându-i-se un vot de neîncredere.

În sfîrșit se enunță necesitatea libertății și independenței politice a funcționarilor și boicotarea industriei străine, mai ales austriace.

După-ce a mai vorbit și *Rozsondai Károly* preotul ev. din *Zizin*, s'a cântat cântecul lui *Kossuth* și adunarea s'a terminat în liniște.

SCIRILE DILEI.

— Noemvrie 14 u.

Mania maghiarisării. Dilele acestea magistratului din *Budapesta* s'a ocupat cu cestiunea alegerii de paroch în suburbiul *Iosefin*. Cu acésta ocaziune făcînd propunerea legală primatului din *Strigon*, magistratul a cerut tot odată, ca noului paroch să i-se impună a elimina din serviciul divin orî ce limbă străină. Primatele a răspuns forțe politicos, accentuînd însă, că cestiunea serviciului divin se ține de atribuțiunea pastorală și trebuie să se reguleze după necesitățile credincioșilor. Se scie adecă, că în acel suburbiu locuesc numeroși *Nemți* și *Slovaci*, cărora li-se vorbea din când în când în limba lor. Șovinismii de la primărie prin radicalismul lor maghiar vor provoca de sigur o crisă serioasă în viața religioasă, decă vor stărui în pornirea lor exclusivistă. După alegere însă a urmat o altă comedie și mai boacăină. Parochul nou ales, *Krizsan*, pörtă nume slovacesc, ceea-ce nu e după gustul cetățenilor »*patrioți*«. Ei au presentat deci lui *Krizsan* un lung memoriu, cerînd să-i maghiarizeze numele.

Alegerea pentru congresul național bisericesc în cercul Brașov. Duminecă s'a făcut în Brașov, în cele patru parochii gr. or. alegerea pentru mandatul de deputat congresual mirean. Candidații au fost d-l *adv. I. Lengeru*, fostul deputat congresual al cercului Brașov, contra căruia a candidat d-l *A. Vlaicu*. În parochia bisericeii *Sf. Nicolae* alegerea a fost condusă de d-l *V. Onițiu*. D-l *Lengeru* a intrunit 89 voturi, ér d-l *A. Vlaicu* 80 voturi. În celelalte trei parochii actul alegerii a fost condus de preoții respectivi. În parochia aparținătoare bisericeii gr. or. de pe *Tocile* d-l *A. Vlaicu* a intrunit 109 voturi, d-l *Lengeru* 1 vot. În parochia din Brașov-Cetate d-l *Lengeru* a intrunit 18 voturi, ér d-l *A. Vlaicu* 4 voturi. În parochia din Brașovul vechiu d-l *A. Vlaicu* a intrunit 44 voturi, ér d-l *Lengeru* 1 vot. Resultatul alegerilor din comunele aparținătoare cercului electoral Brașov nu ne este cunoscut. Dumineca viitoare se va face scrutiniul alegerii sub conducerea d-lui avocat *Simion Damianu*, când se va publica și resultatul alegerii.

Masa studenților români în Oradea-mare. »*Familia*« scrie: Inteligența română din Oradea-mare vedînd greutățile cu cari se sustin unii din tinerii de la școlile de aici, s'a intrunit diile trecute și a luat hotărîrea să înființeze o masă a studenților sêraci. Ideea fu primită cu căldură generală, numai decăt s'a început subscrierile cari de atunci se continua producînd un rezultat surprinzător de mare, încât masa proiectată s'a și înființat, beneficiînd la ea câțiva din cei mai sêraci. Comisiunea alesă de conferință pentru conducerea frumosei întreprinderi, se compune din d-nii *Dr. Coriolan Pap*, directorul executiv al »*Bihorenei*« și avocatii *Dr. Florian Duma* și *Dr. Aurel Lazar*. Facem apel la sprijinul publicului. Contribuiri se trimit la d-l *Dr. Coriolan Pap*, cassarul »*mesei*«, zelosul inițiator al acestei salutare idei.

Regele Spaniei în Viena. Regele *Alfonso al Spaniei*, venind din *Berlin*, unde a petrecut mai multe zile în societatea împăratului și a familiei imperiale, a sosit erî în *Viena*, unde a fost primit și salutat forțe cordial de cătră *Maj.* Sa monarhul nostru. În decursul zilei *Maj.* Sa a presentat Regelui *Alfonso* între alte personaje și pe miniștrii ungari *Fejervary* și *Lanyi*, cari au luat parte și la prânzul de gală dat în onôrea ospelii regal.

O sondă la Expositia națională din 1906. D-l *Ioan N. Lahovari*, ministrul de domenii, a aprobat oferta casei *Treutzen* din *Viena* de a instala pe câmpia *Filaretului* în vederea Expositiei naționale o sondă, pentru studierea până la o adîncime de 1200 metri, a straturilor terenului *Bucureștilor*. Ministrul va acorda acestei case o subvențiune de 85 mii lei, care sumă represintă costul instrumentelor, rămînd ca cheltuielile de instalare și funcționare să fie suportate de acésta casă industrială. Pentru prima oră se va face în *România* cu acésta ocaziune studiiu straturilor și a conținutului lor până la o adîncime de 1200 metrii din terenurile de la câmpie.

Ascensiunea balonului »România«. Duminecă la ora 1 d. a. s'a făcut în *București* a doua ascensiune cu balonul »*România*« la care au luat parte d-l locotenent *Asaky*, principele *Bibescu*, căpitanul *Gorsky* și *Niculescu Ianca*. La lansarea balonului a asistat un public forțe numeros, în care se aflau și multe persoane oficiale. Ascensiunea s'a făcut tot din curtea fabricii de

una se înclină spre orizont. Lumina nu îi-a lipsit decî nici o clipă și numai în a lousa parte a nopții a trebuit să fac us le câte-va orî de lampa mea electrică.

La orele 6 ne punem în contact cu solul. Aici vîntul suflă 25 kilometri pe oră. Din un scurt dialog cu țeranii aflăm cuvîntul: »*Oesterreich*« (*Austria*). Ne înălțăm din nou la 4000 metri, unde regăsim vîntul, ce ne duce cu iuțelă de 80 kilometri... Până la orele 9 ne echilibrăm între 4000—5200 m.

La 9½ buteliile, provisiunile trec peste bord, la 10½ sacii de voiaj, obiectele noastre de toaletă, încălțămintele și vestimintele de primenelă iau acelaș drum. Nacela rămîne deșertă. Frigul este de nesuferit, ér noi forțe obosiți de petrecerea în înaltele regiuni ale atmosferei. *Rozan* este verde, ceea-ce însă nu-l impedează a face propunerea, să ne acățăm de cerc și nacela să o aruncăm după provisiuni. Eu sunt așa de istovit, încât abia mai am atăta putere, să ridic ultimul sac de lest și la 10½ se începe dela 5200 metri o coborîre vertiginosă.

În mai puțin de 7 minute suntem jos, avînd timp în cursul descensiunei a face

cîteva clișeuri, pe cari vi-le punem la dispoziție.

(»*L'illustration*« publică următoarele fotografii: 1) *Carpații* (2500 m.) fotografiați dela înălțimea de 4900 m. 2) *Sate* și câmpuri ungare dela 4500 m. 3) Orașul *Kirchdrauf* dela 4200 m. 4) *Satul Szepesváralja*, fotografiați în timpul descensiunei făcute cu 600 m. pe minută. 5) *Szepesváralja* vedută după descensiune. 6) *Jacques Faure* coborînd pe o funie a nacelui acățată într'un arbore, aproape de *Kirchdrauf*.)

La 20 metri dela pămînt, balonul trece peste o pădurice. Eu deschid balonul în două. Sfîra de deschidere funcționează perfect și ca o mare pasere rînită, balonul se lasă pe un copac fără sgomot și sguinditură, nacela de o parte, stofa de alta. Eu mă cobor cel din urmă, și *Rozan* mă fotografiază așa cum mă las în jos cu mare greutate, pe singura cîrdă ce ni-a mai rămas.

Suntem la *Kirchdrauf* (*Ungaria*), distanță de 1400 kilometri de *Paris*, și am efectuit una din cele mai lungi călătorii aeriene. Marele premiu este al nostru. (ap)

az aerian. Spre s'era a fost prins un porumbel eliberat din balon, care a adus urmatorea depeșă a aeronauților:

»2 ore, 45 m. 600 metri peste Cismigiu în direcțiunea spre Pitești. Generalului Manu, ministrul de război. Balonul »România« v' trimite salutări respectuoase și mulțumite pentru sprijinul acordat clubului aeronauților. Prinț Bibescu, locotenent Asaky, căpitan Gorski și Niculescu lanca.»

După o ultimă scire balonul a sosit la orele 7½ s'era în comuna Periș fără nici un incident. Cea mai mare înălțime la care a ajuns balonul în drumul său, a fost de 2500 m.

Febra tifoidă în Sibiu. Numărul celor îmbolnăviți de tifus a fost cu ziua de ieri 288, dintre cari 120 se află în tratament medical în spital. Cei 288 bolnavi fac parte din populațiunea civilă a orașului. În afacerea închiderii școlilor din Sibiu, comisiunea sanitară intrându-se s'a declarat *contra* închiderii școlilor. O statistică a elevilor bolnavi de la școlile gimnastice și reale evanghelice din Sibiu înregistră următoarele amănunte: Din 545 elevi înscriși în aceste institute de învățământ, 27 elevi sunt bolnavi de tifus, 29 de alte boli, 56 au fost concediați. Cursurile continuă.

Bănci românești în Macedonia. Banca românească, care se va înființa în Macedonia, va începe să funcționeze pe la 1 Ianuarie 1906. Sediul ei va fi la Salonic cu sucursală la Monastir (Bitolia).

Teatru românesc în Sibiu. »Reuniunea sodalilor români din Sibiu« aranjază Vineri la 17 Nov. st. n. 1905 în teatrul orașenesc o reprezentație teatrală. Se vor juca piesele »Postașul Dragostei« comedie în 3 tablouri de N. Rădulescu Niger și »Arvine și Pepelea« vodevil într'un act de V. Alexandri. Venitul curat e destinat pentru ajutorarea săracilor români din Sibiu.

»Bunicul Europei.« Regele Danemarckii, supranumit »socrul Europei«, e pe cale să devină și bunicul ei. În adevăr, urcarea pe tronul Norvegiei a prințului Carol al Danemarckii, precum este vorba, ar îndoi numărul nepoților săi încoronat, care sunt rege norvegian și împăratul Rusiei. Cinci copii și copii de copii ai regelui Christian vor fi astfel suverani ca și d'nsul, anume: regina Angliei, împărătesa mamă a Rusiei, regele Greciei, Țarul și regele Norvegiei.

Reuniunea română de muzică din Sibiu. În adunarea sa generală ținută la 29 Oct. și continuată în 1 Noembrie, scrie Telegraful Român, s'a constituit pentru anul viitor astfel: president d-l asesor consistorial Dr. Miron E. Cristea, director de muzică Herman Kirchner, secretar Iuliu Enescu, casar Nicolae Munthiu, econom Nicolae Damian, archivar Anghel Bena, membri în comitet: d'omna Minerva Dr. Brote, Nicolae Bența și Tiberiu Brediceanu. Alegerea s'a făcut cu aclamațiune.

Recolta porumbului și a viilor. Din București ni-se scrie: *Producțiunea porumbului* a fost mulțumitoare și în mare parte mai bună, decât se aștepta. Zarzavat s'a făcut în deajuns, afară de cartofi, cari sunt mai puțin. *Recolta viilor* deși mediocră ca cantitate, este foarte mulțumitoare ca calitate. Nutreț pentru vite se află în abundență.

Accident cu lampa. O servitoare de la Meschendorfer (str. Castelului nr. 64) răsunând as'era lampa, petrolul a explodat și i-au prins foc și hainele. Fata având răni de arsură grave, a fost transportată în spital.

Demonstrație în Dardanele. Din Malta vine vestea, că comandantul flotei engleze lordul Beresford, pregătesce vase de război pentru demonstrațiunea navală. Se conchide de aici, că demonstrația contra Turciei va av' loc în Dardanele.

O carieră de marmoră în România. În munții Argeșului în apropiere de linia de demarcație a jud. Vâlcea și Argeș, s'a descoperit o l'orte bogată carieră de marmoră albă. Cunoscătorii afirmă, că în această nouă carieră s'ar găsi marmoră ce ar rivaliza cu cea de Carrara.

Procesul atentatului contra Sultanului. Procesul atentatului contra Sultanului se va judeca înainte de sărbătorile Bairamului. Gazeta judiciară publică astăzi mandatele de aducere în contra acușăților în contumacie, al căror număr este de 20. Inculpatul belgian Joris a fost transportat la închisorea centrală.

Reuniunea de cântări »Hilaria« din Oradea-mare aranjază o serată musicală-literară în 10/23 Noembrie a. c. cu concursul binevoitor al d-sorei Lucia Plopu în sala mare de la Arborele verde (Zöldfa) începând precis la 8 ore s'era. Prețul de intrare 2 corone, de familie 4 corone. Contribuiri peste taxă se primesc cu mulțumită la adresa cassarului Ioan Petra funcționar la »Bihoreana«, — și se vor publica. Venitul curat este destinat pentru augmentarea fondului reuniunii și a mesei studenților.

Comitetul compus din d-nii: Dr. Florian Duma president, Ioan Petra cassar, Dr. Aurel Lazar vice-president, Nicolau Firu secretar, Dr. Ioan Buna, Victor Mercea, Teodor Prodanovici, Mihai Szilagyi, Alexandru Stoinescu, Teodor Roxin și 36 aranjieri.

Cursuri de s'era. Profesorul d-l Iuliu Halasz de la școlile reale ale statului, întorcându-se de curând din Paris, a luat inițiativa pentru inaugurarea unor cursuri de s'era. Aceste cursuri se vor începe la 20 Noembrie la școla reală a statului și d-l Halasz s'a pus în înțelegere cu un grup de profesori de la toate școlile secundare din Brașov, rugându-i a-și oferi serviciile. Etă lista profesorilor: Eug. Binder, Dr. Ioan Bokor, Dr. Ioan Bunea, Dr. Tihamér Gyárfás, Iuliu Halasz, K. Hollerung, Adolf Meschendorfer și Emeric Salgó. Cursurile vor fi: Limba și literatura maghiară, germană, română, francesă, istoria artelor, contabilitatea și corespondența comercială.

Vândarea lemnului de ars din partea orașului. Magistratul orașului Brașov aduce la cunoscăntă, că vândarea lemnului de ars (fag) din magazinul orașenesc, de astăzi în colo până la altă dispoziție a încetat din cauză, că nu sunt lemne de ars. Pentru vândare din magazin s'a fost preliminar pe anul 1905 — pe baza planurilor pentru economia de păduri — circa 18.000 m. cub. lemn de fag în blan. S'au vândut până acuma — socotite fiind și cantitățile de lemne de ars ce aveau să se dea și în partea cea mai mare s'au și dat — 17.326 m. cub. După-ce cantitățile de lemn de ars, cari au fost preliminate, de fept au și fost importate în magazinul orașenesc, d'ér cantitatea de lemne produsă în pădurile orașenesci nu e în stare să acopere trebuințele populațiunii, s'a ivit necesitatea de a-se înceta cu vînderea ulterioară, mai ales și de aceea, fiind-că puținele lemne ce mai sunt au trebuit să se reserve în magazin pentru a put' acoperi cantitatea de lemne de ars, cari mai sunt a-se da institutelor humanitare.

Concertul muzicii orașului, ce se va da mâne Mercuri s'era în hotelul Europa, are următorul program: King Cotton marș de Sousa, »Jubel Ouverture« de Weber, »Hungaria Keringö« de Serly, fantasia din opera »Lăutarul din Cremona« de Hubay, Serenadă din simfonia »Ländliche Hochzeit« de Goldmark (novitate), ouvertură din opera »Regel din Lahore« de Massenet, »Grüße an din Heimat« de Nebl, scenă pastorală de Elinescu-Krause, »Heises Blut«, vals de Schenk și »Debardner Marsch« de Raimann. Intrarea 60 b. începând la 8 ore s'era.

Aviz. Repetiția viitoare a orchestrei societății filarmonice se ține Vineri la orele 8 s'era.

Un geamantan pierdut. În ziua de 13 Octomvrie am dus cu trăsura pe un domn dela Brașov până la Bran, av'nd un geamantan cu haine și rufe bărbătesci și femeiesci. Geamantanul pus în șiregia d'ind'ereț era de față până în Rășnov. Pornind de acolo mai departe, fiind s'era, geamantanul a dispărut nu se scie cum. Apelez la pers'ona onorabilă, care l'ar fi găsit ori ar scie ceva despre geamantan, să mi-l restituie, ori să mă înștiințeze, pentru care bunăvointă mă oter a-i da o remunerație de 30 corone. Bran-Șimon, Nicolae Ficaru.

Regele Alfonso XIII al Spaniei în Viena.

Primirea regelui Alfonso XIII. în Viena a fost din cele mai cordiale. Și nici că se putea altfel. Regele Spaniei nu vine într'un oraș strein și nu este primit de streini. La sosire erau de față rudele cele mai apropiate ale mamei sale. D'ór regelo Alfonso este fiul unei archiducese austriace. Bunicul său a fost archiducele Karl Ferdinand, őr prin bunică-sa archiducesa Elisabeta este strănepotul Archiducelui Iosif, popularul palatin. Archiducele Albrecht a

fost fratele bunicului său, őr archiducele Friedrich, Karl Stefan și Eugen ii sunt unchi buni. Mamă-sa Maria Christina și-a petrecut anii copilăriei în Viena și din palatul de pe Augustinerbastei a fost dusă la 1879 ca mirésă a regelui Alfonso XII.

Fericirea casnică a Mariei Christina a fost însă foarte scurtă. Regele murì și ea rămase văduvă cu grele probleme de rezolvit. Acum vine fiul ei, căruia i-a dat toate îngrijirile de mamă până a crescut și devenit major, ca să p'otă ocupa tronul, vine să vadă locurile, cari prin moștenire trebuie să-i fie simpatic, și acesta cu atât mai virtos, cu cât chiar și tatăl său a petrecut mai mult timp în Viena, învățând limba germană în Academia Teresiană.

De sigur, că regele Alfonso va face o excursiune cu archiducele Friedrich și la Gross-Seelowitz în Moravia, unde s'a născut mamă-sa. Frum'osa archiducesă Elisabeta, care prin apariția sa majestică reamintea pe Maria Teresia, m'aritându-se la 1854 cu fiul al doilea al Archiducelui Karl, archiducele Karl Ferdinand, părechea își luă reședința în castelul Seelowitz, unde s'a născut și Maria Christina. Devenind Elisabeta văduvă, ea f'u invitată împreună cu fiică-sa de cătră cumnatul, archiducele Albrecht, în palatul său din Viena.

Mulți sunt, cari își aduc aminte prea bine de despărțirea duiosă de la gara Westbahnhof din Viena, într'o s'era de Mai, când mama actualului rege al Spaniei plâng'nd cu hohot își lua adio dela împărat și dela archiducese. Par' că ar fi presimțit văduvia timpurie, ce o aștepta.

T'ote aceste momente le s'ulevăză acum foile din Viena din incidentul visitei lui Alfonso XIII, salutând venirea lui în modul cel mai simpatc.

Evenimentele din Rusia.

Provocătorii revoltei din Kronstadt.

După ultimele rap'orte primite din Kronstadt, revolta a fost provocată exclusiv din cauza r'etului tratament al mateloților de cătră ofiteri și ea a fost îndreptată exclusiv contra lor și a autorităților militare. Au fost incendiate 20 case și prădate 200 locuințe. Numărul morților este evaluat la 40 și al răniților la 100.

Mateloții din Kronstadt continuă a preda armele. Din ordinul ministrului marinei, r'esculații sunt imbarcați sub condițiuni speciale pentru o călătorie de lungă durată. Autoritățile fac cercetări serioase pentru a găsi lucrurile cari au fost furate în timpul desordinelor. »Agenția Westnic« află, că echipagiile vaselor de război, cari se aflau în rada portului, au rămas în tot timpul turburărilor credincioase ofiterilor, și nu s'au comis nici un act de nesupunere și nu s'au arătat dispuse să se unescă cu rebelii.

Dreptul marțial în Polonia.

Din Petersburg se telegrafiază, că printr'un ucuz al Țarului a fost proclamat dreptul marțial în cele șecce guvernamente poloneze.

D-l Witte a primit din diferite părți ale Poloniei declarațiuni privitoare la *autonomia Poloniei*. Afară de acesta, a primit o depeșă din care reese, că o adunare foarte numerosă a conchis, că numai introducerea constituțiunii pentru Polonia, și deplina autonomie legislativă și administrativă, precum și autonomia școlilor și justiției și convocarea dietei Varșoviei, basată pe sufragiul universal, ar putea aduce desvoltarea normală a țerei.

Un atentat politic.

Din Mohilev se anunță, că soția consilierului municipal Ezerski a săv'șit Duminecă un atentat în contra guvernatorului Klingenberg pe care l'a rănit la braț și la abdomen cu două focuri de revolver. Atentatul a fost comis în camera de recepțiune a guvernatorului, în care fusese introdusă sub numele de baroneasa de Mejdendorf.

Turburările din Basarabia.

»Universul« primesce dela corespondentul său din Satu-Nou (granița României spre Rusia) cu data de Duminecă următoarea telegramă:

Satu-nou, 30 Oct. v. Ați m'am reintors din Ismail, de unde mi-a fost imposibil de a telegrafia. Spiritele acolo sunt foarte agi-

tate. As'era se aștepta sosirea a numeroși studenți din Odessa, însă vaporul »Bulgaria«, împotmolindu-se la Wilkof, n'a sosit încă. În urma cererei comisariului din Satu-Nou d. Drăgulănescu, au sosit 30 de soldați din Tulcea, sub comanda d-lui sublocotenent Popescu. Soldații cari patrolază în Ismail, au găsit ați dimineță trei bombe mici la locuințele primarului Tulceanof, a ajutorului său Toniow și la casierie. Prefectul Sulga a plecat la Reni cu 300 soldați. Ați la orele 11 comisariului din Ismail, d-l Capotina, a cutreerat orașul invitând populațiunea să și închidă prăvăliile și să se retragă la domiciliile lor. Măsura acesta a fost luată în urma svonului, că 300 de revoltați din satul Kopanovoltă sosesc spre a elibera cu forța pe arestați Trei-deci de soldați comandați de un căpitan au ocupat piața principală. Israelii se ascund disperat. Consulul român Stamatia de a cerut pentru paza consulatului mai mulți soldați. Principalul vinovat al lanțurii la pușcărie, împreună cu alți cinci, încunjurați de 15 soldați.

Convocare.

Reinoind convocarea pe Sâmbătă în 5/18 Noembrie a. c. a adunării generale a Reuniunii Femeilor Române din Brașov, publicată și în Nr. 233 al »Gazetei Transilvaniei«, publicăm prin acesta și următoarea:

Ordine de zi: 1) Deschiderea Adunării. 2) Apelul nominal. 3) Raportul Comitetului. 4) Raportul Cassei. 5) Raportul despre revisiunea socotelilor Reuniunii și ale Internatului-Orfelinat. 6) Budgetul Reuniunii pentru 1905/6. 7) Budgetul Internatului-Orfelinat pentru 1905/6. 8) Alegerea unei comisii de 3 pentru revisiunea socotelilor pe anul 1905/6. 9) Designarea a 2 verificători a protocolului present al Adunării generale. 10) Afacerea ocupării postului de pedagogă în Internat. 11) Propuneri.

Brașov, în 18 Octomvrie 1905. st. v
Elena Săbădeanu   Ioan Lengeru,
presidentă   secretar subst.

NECROLOG. Vasilio Groza, funcționar la Căile Ferate române, ca flu în numele său și al surorilor, unchilor, precum și a numeroșilor consăngei, cu inima frântă de durere anunță adormirea în Domnul a iubitului lor tată, respective frate, unchiu și consăngean Ioan Groza sen., p'presb emerit. al Hălmagiului și asesor consistorial, membru fondator al »Astrei« etc. întâmplată la 30 Oct. (12 Noembrie) 1905, la ora 9 a. m., după scurte suferințe și împărțit fiind cu S. Taine ale muribunților în etate de 75 ani, în al 40. an de protopresb. și al 51 an al preoției. Rămășițele păm'ntesci ale defunctului se vor înmormânta în cimitiriul gr. or. din Hălmagiu la 1 (14) Noembrie a. c. ora 1 d. a. Fie-i țărina ușoră și memoria binecuvântată! Pe repositul îl deplâng numeroși fi, frați, surori, nuroi și gineri.

ULTIME SCIRI.

Viena, 14 Nov. Impiegații căilor ferate austriace au renunțat la rezistența pasivă.

Varșovia, 13 Noembrie. Witte a primit Sâmbătă delegația advocaților din Varșovia, căreia i-a declarat: În Polonia rămâne starea de război de până acuma și reformele nu pot fi introduse, până când nu se va restabili liniștea. Eu nu sunt decât pentru autonomia locală, őr nu pentru autonomia politică. Am cele mai bune porniri pentru Polonia, d'ér cu forța nu se p'ote storce nimic dela guvern.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Dr. ST. N. CIURCU.

Viena IX Pelikangasse 10. Telefon nr. 17065.

Cabinet de consultațiune

cu somitățile medicale și specialiștii din Viena.

Cursul la bursa din Viena.

Din 13 Novemvrie n. 1905.

Renta ung. de aur 4%	114.10
Renta de corone ung. 4%	95.65
Impr. cail. fer. ung. in aur 3 1/2%	96.15
Impr. cail. fer. ung. in argint 4%	95.65
Bonuri rurale croate-slavone	96.30
Impr. ung. cu premii	217.75
Losuri pentru reg. Tisei si Seghedin	161.10
Renta de hartie austr. 4 1/2%	100.10
Renta de argint austr. 4 1/2%	99.90

Renta de aur austr. 4%	118.50
Renta de corone austr. 4%	100.10
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	91.10
Losuri din 1860	158.75
Actii de-ale Banței austro-ungar	16.38
Actii de-ale Banței ung. de credit	782.50
Actii de-ale Banței austr. de credit	672.25
Napoleonori	19.15
Marci imperiale germane	117.50
London vista	240.12 1/2
Paris vista	95.52 1/2
Note italiene	95.61

AVIS!

Subscrisul am onorea a face cunoscut On. public si in deosebi episcopilor bisericesci, ca **am deschis in Brasov (la 2 Porumbi)**
Strada Neagra nr. 3 (3 Felsó-Villa-utca 3)

O fabrica de luminari de cera curata si parafina
 sub firma

IOAN PETEU.

Prima fabrica de luminari de cera si parafina din Ardeal.

Si sunt in placuta pozitie de a executa tot-felul de luminari in toate formatele, precum si aurite, er comanda le voui executa prompt si cu preturi forte convenabile.

17-90,1858.

Cruce seu stea dubla electro-magnetica

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta.

Vindeca si invioraza

Deosebita atentie e a acest aparat vindeca bo-

Nu e mijloc secret.

pe langa garantie.

se da imprejurarii, ca le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindeca si foloseste contra: durerilor de cap si dinti, migrene, nevralgie, impiedicarea circulatiei sangelui, anemie, ameteli, tuituri de ureche, bataie de inima, sgarciri de inima, asma, auzul greu, sgarciri de stomac, lipsa poftei de mancare, reoala la maini si la picioare, reuma, podagra, ischias, udul in pat, influenta, insomnie, epilepsia, circulatia neregulata a sangelui si multor altor boale, cari la tractare normala a medicului se vindeca prin electricitate. — In cancelaria mea se afla atestate incurse din toate partile lumii, cari prevesc cu multumire invinerea mea si ori-cine poate examina aceste atestate Acel pacient. care in decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimita banii. Unde orice incercare s'a constatat zadarnica, rog a proba aparatul meu.

Atrag atentiunea P. T. public asupra faptului, ca aparatul meu nu e permis s'ese confunde cu aparatul „Volta“, de ore-c „Cisul-Volta“ atat in Germania cat si in Austro-Ungaris a fost oficial oprit, fiind nefolositor. pe cand aparatul meu e in genere cunoscut apreciat si cercetat. Deja iestinatatea crucii male electro-magnetice o recomanda indeosebi

Prețul aparatului mare e 6 cor.

folosibil la morbari, cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e 4 cor.

folosibil la copii si femei de constitutie forte slabă.

Expeditie din centru si locul de vëndare pentru țera i streinatate etc.

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V, Strada VADÁSZ 42 A. / E. colțul strada Kálmán.

Pentru morburii de stomac!

Celor ce prin recela, inbuibare, mancari greu de mistuit, ferbințeli, prea reci, sau viața neregulată și-au tras un morb de stomac și anume:

Catar de stomac, cărcei, dureri, mistuire rea, se recomandă un mijloc bun de casă, probat de mai mulți ani cu efect bun

Vinul de burueni (Kräuterwein) a lui Huberth Ullrich

Vinul de burueni este preparat din burueni excelente și vindecătoare cu vin bun, întăresc stomacul și organismul de mistuire al omului. Vinul de burueni delătură mistuirea rea, și ajută la formarea de sânge sănătos.

Folosirea vinului de burueni delătură morburile de stomac deja la inceput. De aceea se folosesc de timpuriu. Simptome ca: dureri de cap, răgă'ală, grătă, slăbiciune, vomare, dispare adese-ori după folosirea a câteva sticle de vin de burueni.

Constipația și urmările es: neastimpăr, colică, bataie de inimă, insomnie, congestiuni la ficat, splină, hemoroide, se delătură intretinând vinul de burueni. Asămenea curăță din stomac materii stricăcioase prin esirea ușură la scaun.

Slăbiciunea, paliditatea feței, anemia, debilitatea

provin adeseori din mistuire rea și din dispoziție lornăvicioasă a ficatului. Persone cari pătimec de lipsa de apetit, nervositate, dureri de cap, insomnie, tângesc cu incetul Vinul de burueni dă impuls puterii de viață, Vinul de burueni excită apetitul, ajută mistuirea și hrănesc, mișcă prefacerea substanțelor, alină nervii excitați și produce vioiciune de viață. Multime de scrisori de mulțumire confirmă acestea.

Vin de burueni se capătă in sticle a 3 cor. și 4 cor.

in farmaciile din: Brașov, Săcele, Cristian, Rășnov, Codlea, Tințari, Helchiu, Bod, Feldiara, Ilyefalva, Uzon, Magyaros Nagypatak, Papolcz, Zagon, Kovászna, Beresnyó, Seps-Szt.-György, Bölön, Nagyajta, Baroth, Miklovár, N.-Baczon Zsombor, Darocz, Homorod, Köhalom, Ugra, Kacza, Zsiberk, Lemnek, Bărănykut, Boldogváros, Boholcz, Szásztukos, Bethlen, Sárkány, Almásmező, Zernest, Törösvár, Vajdarece, Voila, N.-Sink, Aiud, Panticu, Kézdivasárhely, Erzsébetváros, Segesvár, Nagyszeben și in toate farmaciile din orașele mici și mari din Ardeal și din țările străine. — Farmaciile din Brașov: a d-lor Heinrich G. Obert, Victor Roth, Eugen Neustädter la „Ingerul păzitor“, Ferdinand Jekellus la „Speranța“. — Trimite s'eu mai multe sticle cu prețurile originale in ori și ce localitate din Austro Ungaria.

Se se ferescă de imitație.

Cereți nume Vin de burueni a lui Hubert Ullrich.

Vinul de burueni al meu este mijloc secret. E compus din vin malaga 4500, spirt de vin 1000, Glicerina 1000, Vin roșu 2400, sirop de fragi 1500, sirop de cireșe 3200, fincan, anason, rădăcina helen, rădăcina americană, rădăcina de iznari, rădăcina calmusă a. 100. Aceste părți constitutive se se amestecă.

AVIS!
 Cultivatorilor de vie.

Se află de vëndare viță de vie foarte frumoasă, altoită in viță cu rădăcina americană după cel mai escelent metod (altoire lemnosă). După trebuință orice soi de viță. Comanda se se trimite la adresa: **George Șerban**, parocb gr. cat. Șmig (Sömogyom) u. p. Medgyes. 5-6.1830.

Unde se mănâncă bine și se beu VINURI curate de Mediaș BERE de Pilsen „Urquell“ prospeta dela cep in fie-care di? La **Restaurantul Schwarzburg in Brașov, Str. Spitalului nr. 20.** Lista de bucate românească. De o cercetare numerosă se rogă **C. R. GLIGORE CRISTEA,** conducătorul restaurantului.

FARMACIA la „LEU“
FRIEDRICH STENNER
 Brașov, Strada Porții nr. 21.
 Recomandă marele deposit in **specialități medicinale** indigene și externe,
 Specialități de gumă. Articoli pentru fugjirea bolnavilor. Cu deosebire **SPIRIT LOBOGO** (Lobogo franzbrantwein), doftorie bună contra durerilor de reumatism, junghiuri, dureri de cap, etc. Prețul 1 sticlă mică 80 b. 1 sticlă mare 1 cor. 60 b.
SPIRIT de PĂPRICĂ (Paprica franzbrantwein), doftorie probată contra reumatismului, ischias, soldină etc. Prețul 1 sticlă 1 cor. și 2 cor.

ANUNCIURI
 (insertiuni și recl.)
 sunt a se adresa subscrișor administratiunii. In cazul publicării unui anouci mai mult de odată se face acordământ care cresce cu oât publicarea se face mai de multe-ori.
 Administr. „Gazetei Trans.“

Norocul la GAEDICKE este colosal!

Neintrecute sunt succesele colecturei mele, nu este craș in țară, unde se nu fi plătit Gaedicke un câștig principal. In scurt timp am plătit Onor. mei clienți

Premia mare de . . . . **602,000 Cor.** cu Nr. 62551,
 de 3-ori câștiguri principale **400,000** „ „ „ 11119,
400,000 Cor. cu Nr. 28916, **400,000 Cor.** cu Nr. 33464,
 mai departe de 3-ori **100,000**, 70.000 de 4-ori **60,000**, mai multe a **30,000**, **25,000**, **20,000**, **15,000** și **10,000 Corone.** — La a XVII-a tragere a loteriei de clasă reg. ung. priv. sunt câștiguri **55,000**, cu **110,000** losuri, in total suma colosală de **14 milioane cu 459,000 Cor.** Cel mai mare câștig event.

Mai de parte o premie cu **600,000**, 1 tragere a **400,000**, 1 a **200,000**, 2 a **1 Milion Cor.** 100,000, 1 a **90,000**, 2 a **80,000**, 1 a **70,000**, 2 a **60,000**, **50,000**, **40,000**, 5 a **30,000**, 3 a **25,000**, 8 a **20,000**, 8 a **15,000**, 36 a **10,000**, 67 a **5,000** etc. etc.

Losuri originale cu prețul:

optimi	pătrariu	jumătăți	intregi.
Cor. 1.50	3.—	6.—	12.—

se trimite cu bani gata, seu cu rambursă. Se trimite planul oficial, cheques gratis și franco. Pentru tragerea la **23 Novembre** mă rog a mi se trimite comanda cât mai curând.

Cassa de bancă A. GAEDICKE Budapesta,
 Kossuth-Lajos-utca 11.